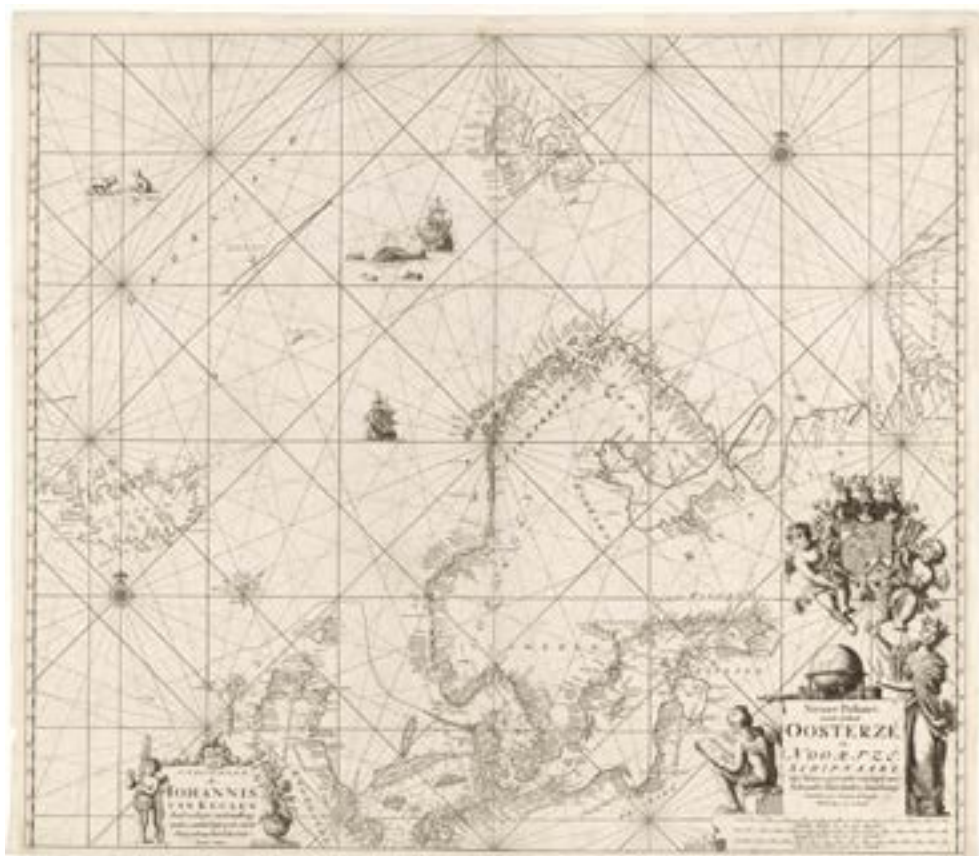

Stichting Fonds Directie der
Oostersche Handel en Reederijen

Bestuursverslag 2024

Voorwoord	3
Algemene zaken	4
Bestuur Directie der Oostersche Handel en Reederijen	4
Locatie Schippersgracht	5
Samenwerkende Maritieme Fondsen	5
Toegekende subsidies	7
Commissie Maritieme Historie	7
Commissie Maritieme Educatie en Innovatie	10
Financiën	11
Vermogen	11
Inrichting vermogensbeheer	12
Uitgavenbeleid 2024	13
Balans per 31 december 2024 - activa	14
Balans per 31 december 2023 - passiva	15
Staat van baten en lasten 2024	16
Toegekende subsidies in 2024	17

Afbeelding omslag: Paskaart van de Oostzee en de Noordzee met twee kompasrozen, het noorden ligt boven. Links van de titel bekijkt een engel een atlas en rechts staat een vrouw met een schepenkroon en een passer bij een globe. Boven dit tafereel vliegen twee engeltjes met het wapen van Cornelis Tromp. Linksboven twee ijsberen en lieden op schepen die op een walvis jagen. Uit: *De Nieuwe Groote Lichtende Zee-Fakkels*, 't Eerste Deel. Amsterdam: Johannes van Keulen, 1681 - 1799. Bron: Rijksmuseum <https://id.rijksmuseum.nl/200396019>

Voorwoord

In de Oostzee, ook Baltische Zee genoemd, zijn de afgelopen jaren diverse onderzeese datakabels doelbewust beschadigd. Geopolitieke conflicten verhogen de risico's voor de infrastructuur door haar kwetsbaarheid voor sabotage. In januari 2025 zond de NAVO een maritieme missie naar de regio. Baltic Sentry moest zorgen voor de beveiliging van de cruciale onderzeese energie-, data en communicatiekabels. De Koninklijke Marine nam met enkele schepen deel aan deze missie. De beveiliging van de Oostzee is, ruim driehonderd jaar na de oprichting van de Directie der Oostersche Handel en Reederijen, nog steeds actueel!

Dit verslag geeft een impressie van de aandachtgebieden en ontwikkelingen binnen de Directie der Oostersche Handel en Reederijen in 2024. Het geeft een kort overzicht van algemene bestuurszaken, de verleende subsidies en de financiële stand van zaken. Ook de samenwerking met de andere maritieme fondsen komt aan bod.

Amsterdam, 1 september 2025

Dr. Anita M.C. van Dissel
voorzitter

Drs. Annette N. Schneemann
ambtelijk secretaris

Algemene zaken

De Stichting Fonds Directie der Oostersche Handel en Reederijen is een van de zes fondsen die gezamenlijk maritieme projecten stimuleren onder de naam Samenwerkende Maritieme Fondsen (SMF). De Directie der Oostersche Handel en Reederijen (DOHR) richt zich daarbij specifiek op het bevorderen van de kennis onder wetenschappers en het brede publiek van de Nederlandse scheepvaart en handel, met bijzondere aandacht voor het Oostzeegebied.

De DOHR bestaat sinds 1689. Tijdens de Negenjarige Oorlog (1688-1697) vormde een aantal Amsterdamse kooplieden en reders een commissie die tot doel had de scheepvaart en de koophandel op het Oostzeegebied in oorlogstijd te beschermen. In 1717 werd de DOHR geformaliseerd door de burgemeesters van Amsterdam.

Bestuur Directie der Oostersche Handel en Reederijen

De directeuren OHR zijn in 2024 twee keer bij elkaar gekomen om te vergaderen. De vergaderingen vonden plaats op de Schippersgracht. Het traditionele jaardiner tezamen met oud-directeuren vond plaats in Het Scheepvaartmuseum te Amsterdam. Dr. Djoeke H. van Netten, universiteit hoofddocent bij de Universiteit van Amsterdam, was gastspreker. Zij gaf een boeiende lezing over de cartografie van het Noordpoolgebied in de vroegmoderne tijd.

In november 2024 ontving oud-directeur- en -voorzitter dr. Els van Eijck van Heslinga de J.C.M. Warnsinck-prijs van de Nederlandse Vereniging voor Zeegeschiedenis voor al haar verdiensten in de maritiem historische wereld. Directeuren Van de Griendt en Van Dissel woonden deze feestelijke bijeenkomst bij.

De samenstelling van het bestuur van de DOHR is in 2024 niet gewijzigd. Het bestuur bestaat uit zes directeuren en een ambtelijk secretaris:

Dr. A.M.C. (Anita) van Dissel - directeur-voorzitter
Drs. W.F.O. (Rik) Wolters - directeur-penningmeester
Mr. J. (Jeroen) Meijer Timmerman Thijssen - directeur
Mr. V.J. (Volkert) Teding van Berkhout - directeur
Dr. I.G. (Ingrid) Dillo - directeur
N.A. (Nick) van de Griendt - directeur
Drs. A.N. (Annette) Schneemann - de Haas - ambtelijk secretaris

Locatie Schippersgracht

Het secretariaat van de DOHR bevindt zich op de Schippersgracht 9 te Amsterdam. Hier is ook het secretariaat van een aantal andere fondsen van de SMF gevestigd. Schippersgracht 9 maakt deel uit van de VVE Schippersgracht 8-9. De locatie is in 2024 regelmatig gebruikt door organisaties uit de maritieme wereld voor bijeenkomsten en vergaderingen.

Samenwerkende Maritieme Fondsen

De voorzitters van de SMF hebben in 2024 één keer vergaderd in het voorjaar. De najaarsvergadering werd uitgesteld naar januari 2025.

In november was er een bijeenkomst voor alle bestuursleden van de SMF bij het Maritime Research Institute Netherlands (MARIN) in Wageningen. Naast de interessante rondleiding onder leiding van CEO en dr. ir. Bas Buchner (honorair commissaris van het Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's-Lands Zeedienst (VF) en in 2025 toetreden tot het bestuur van het Stichting Ondersteuningsfonds NISS) waren er presentaties over verdere samenwerking binnen de SMF op het gebied van organisatie en financiën. De penningmeesters van vijf maritieme fondsen zijn een nauwere samenwerking aangegaan (family officemodel).

De *Vrouw Maria* was een Nederlands zeilschip dat op 9 oktober 1771 zonk in de Oostzee in de territoriale wateren van Finland. Het koopvaardijschip was op weg naar Sint-Petersburg met een lading kostbare schilderijen van Hollandse meesters, aangekocht door Catharine II van Rusland en bestemd voor de Hermitage. Het scheepswrak werd in 1999 ontdekt. De romp was in uitzonderlijk goede staat. De DOHR subsidieerde een documentaire over de ondergang van het schip *Vrouw Maria*. Bron: Museovirasto, Finland.

Het VF presenteerde in 2024 een initiatief voor het versterken van het borgen van maritieme kennis op mbo- en hbo-niveau, tot stand gekomen in samenwerking met het STC en de Hogeschool Rotterdam. Dit initiatief is in 2025 door de DOHR ondersteund met een bescheiden bijdrage.

Het College Zeemanshoop maakte na een onrustige bestuurlijke periode een reorganisatie door en heeft zodoende de samenwerking even op een laag pitje gezet. Het fonds blijft welkom om zich aan te sluiten bij de Samenwerkende Maritieme Fondsen. De voorzitter SMF houdt contact met het bestuur van het fonds.

Toegekende subsidies

Commissie Maritieme Historie

In 2024 heeft de Commissie Maritieme Historie (CMH) 26 aanvragen op het terrein van maritieme historie tot een bedrag van € 25.000 beoordeeld. Zeven aanvragen zijn afgewezen. De SMF kenden in totaal € 89.500 aan subsidie toe voor publicaties over allerlei onderwerpen, tentoonstellingen en een monument. Geografisch waren de aanvragen goed verspreid over Nederland.

Een opvallend project was de documentaire over de ondergang van het schip *Vrouw Maria* in 1771 op de Oostzee. De documentaire maakte onderdeel uit van het programma *Gezonken Meesters* van Omroep MAX en was in het geheel te zien op NPO Start. De DOHR stelde extra gelden beschikbaar. Ook de Kamper Kogge ontving subsidie voor het realiseren van een tocht naar de Oostzee.

De aanvraag van het Zee- en Havenmuseum in IJmuiden voor het inrichten van een nieuwe tentoonstelling over in Amsterdam tussen 1876 en 1976 geregistreerde rederijen oversteeg het mandaat van de commissie, maar kon rekenen op een

De tentoonstelling 'Schaduwen op de Atlantische Oceaan' in Het Scheepvaartmuseum gaat over de impact van de koloniale geschiedenis op mensenlevens. Op zee en aan land, toen en nu. Bron: Het Scheepvaartmuseum.

ruime subsidie van diverse fondsen, waaronder de DOHR. De semipermanente tentoonstelling in Het Scheepvaartmuseum 'Schaduwen op de Atlantische Oceaan' over de relatie tussen scheepvaart, koloniaal geweld en slavernij en de impact van deze geschiedenis op het leven van mensen, werd mede mogelijk gemaakt door forse bijdragen van de afzonderlijke fondsen van de SMF.

De aanvraag voor het promotieonderzoek 'Mens en Haven' (twee promotieplaatsen van het Rotterdam Centre of Maritime Modern History (RCMMH: samenwerking van Erasmus Universiteit en Maritiem Museum Rotterdam) werd zorgvuldig beoordeeld. Zo vond er een gesprek plaats tussen de Commissie Maritieme Historie en de aanvragers, waarna er een weloverwogen positief advies werd afgegeven. Het VF besloot € 458.456 bij te dragen (€ 114.614 per jaar/vier jaar). Het resterende bedrag à € 100.000 is door de andere fondsen toegekend. Deze aanvraag maakt onderdeel uit van de zogenaamde Piramide Maritiem Historisch Onderzoek (2016) en Maritiem Historische Infrastructuur (2022-2023) van prof. dr. Michiel van Groesen, waarover eerder is bericht.

Commissie Maritieme Educatie en Innovatie

In 2024 is een Commissie Maritieme Educatie en Innovatie (CMEI) gevormd. De commissie bestaat uit zeven leden, waarvan vijf leden/experts uit het maritieme veld. In 2025 zullen zij met eenzelfde budget en mandaat als de Commissie Maritieme Historie zich buigen over de aanvragen op het gebied van maritieme educatie en innovatie. Voortbordurend op de ontwikkelingen die in 2023 werden ingezet om binnen de maritieme opleidingen kennis beter te borgen door het aanstellen van lectoren en docent-onderzoekers, hebben NHL-Stenden en Hogeschool Rotterdam voorjaar 2024 een uitgebreide presentatie gegeven over een meerjarenaanpak. De presentatie diende ter onderbouwing van de subsidieaanvragen die de instellingen bij de SMF hebben ingediend.

Beide aanvragen betroffen de financiering van een parttime maritieme lector. Gezien het gering aantal maritieme studenten in verhouding met andere studierichtingen - Stenden: 550 maritiem, 23.000 totaal - worden vanuit de Hogescholen hiervoor beperkte middelen beschikbaar gesteld. Zonder externe financiering kunnen deze aanstellingen niet gerealiseerd worden. De aanvragen zijn gefocust op onderzoeksactiviteiten van de aan te stellen lectoren, zoals het initiëren en leiden van meerjarige onderzoeksprojecten en begeleiding van Professional Doctorates(PD's).

Aangezien het hier gaat om een aanvraag voor minimaal vijf jaar en om aanzienlijke bedragen, is er een onafhankelijk advies gevraagd aan de nieuw opgerichte Commissie Maritieme Educatie en Innovatie. De CMEI adviseerde positief, waarna het VF uit naam van de SMF de beide aanvragen toekende, zodat de projecten in 2025 van start konden gaan. Met het oog op de onderlinge samenwerking en solidariteit heeft de DOHR een bescheiden bedrag van €12.500,- beschikbaar gesteld.

Financiën

Vermogen

Het vermogen van de DOHR heeft zich in het verslagjaar 2024 goed ontwikkeld en steeg met € 489.540 tot € 5.043.032. Het netto beleggingsresultaat bedroeg € 558.478 (+12,2%). De uitgaven voor subsidies en organisatiekosten kwamen in totaal uit op € 69.815, duidelijk lager dan het vastgestelde budget van 2024. Als gevolg hiervan is de bestedingsreserve per ultimo 2024 sterk verbeterd en nog maar licht negatief. Het stichtingskapitaal is ultimo 2006 vastgesteld op € 3.400.000 en kwam voor inflatie gecorrigeerd per eind 2024 uit op € 5.139.537. De DOHR heeft m.a.w. het vermogen sinds eind 2006 in reële termen, na kosten en verstrekte subsidies, in stand gehouden. De verhouding aandelen versus obligaties bedroeg eind 2024 50%/50%, waarbij kan

worden opgemerkt dat in het eerste kwartaal van 2024 de transitie van het vermogen dat in beheer was gegeven bij InsingerGilissen Bankiers naar ABNAMRO is afgerond. De beleggingen werden toegevoegd aan de reeds bestaande adviesportefeuille bij ABNAMRO bestaande uit kortlopende staatsobligaties. Na deze transitie bestond de portefeuille uitsluitend uit 2 aandelen indexfondsen (75% MSCI wereld en 25% MSCI Europa) en staatsobligaties luidende in euro's. ABNAMRO heeft in afwachting van het besluit, welke beheerder definitief zou worden geselecteerd, de penningmeester van DOHR bijgestaan in het tijdelijke beheer van de totale beleggingsportefeuille (beleggingsadvies).

Inrichting vermogensbeheer

Nadat de beleggingsportefeuilles van ook de vier andere Samenwerkende Maritieme Fondsen (Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's-Lands Zeedienst, Stichting Helden der Zee Fonds Dorus Rijkers, Admiraal van Kinsbergenfonds en Stichting Ondersteuningsfonds NISS) bij ABNAMRO waren ondergebracht, was dit het moment om samen met de penningmeesters verder te werken aan een identiek ingerichte beheerportefeuilles bij een nog te selecteren vermogensbeheerder.

Om dit proces in gang te zetten werd een extern adviseur gevraagd de verschillen en overeenkomsten op het gebied van vermogensbeheer van de vijf deelnemende fondsen in kaart te brengen om op basis daarvan tot een gezamenlijk concept beleggingsstatuut te komen. Op basis van de uitkomst van deze vergelijking hebben de penningmeesters gezamenlijk een Request for Information (RFI) uitgezet bij een aantal financiële instellingen, waaronder ABNAMRO. Op basis van vijf RFI's zijn twee voorstellen uitgewerkt. Eind 2024 lag er een voorstel van ABNAMRO, op basis van een concreet beleggingsstatuut uit naam van de vijf deelnemende fondsen.

Uitgavenbeleid 2024

In lijn met de voorafgaande jaren hebben de directeuren besloten om op basis van het uitgavenbeleid wederom ongeveer 2% van het belegd vermogen aan subsidies toe te kennen. In 2024 is een totaalbedrag van € 44.955 aan subsidies toegekend. De subsidiegelden zijn om uiteenlopende redenen niet volledig besteed. De toename van de subsidies in vergelijking met het jaar 2023 (€ 14.377) is onder andere toe te wijden aan de promotieplaatsen bij het Maritiem Museum Rotterdam. Het beschikbaar budget voor subsidies voor 2025 is vastgesteld op € 100.000.

Naast de subsidies kende DOHR in 2024 de uitgavenpost 'organisatiekosten' van € 24.860 betreffende de kosten van het secretariaat, de accountant, vergaderingen en het bestuur. Een deel van de kosten voor het secretariaat wordt gedeeld met de andere maritieme fondsen, omdat een belangrijk deel van de werkzaamheden van de secretaris de gezamenlijke maritieme fondsen betreffen.

Balans per 31 december 2024

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Financiële vaste activa</i>				
Overige effecten	<u>5.055.440</u>	5.055.440	<u>4.239.804</u>	4.239.804
Viottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Belastingen	6.708		4.855	
Overige vorderingen	<u>193</u>	6.901	<u>1.420</u>	6.275
<i>Liquide middelen</i>		24.547		354.082
Totaal activazijde		<u>5.086.888</u>		<u>4.600.161</u>

Balans per 31 december 2024

(Na resultaatbestemming)

PASSIVA

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
PASSIVA				
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>				
Stichtingskapitaal	5.139.537		4.975.350	
Bestedingsreserve	<u>-96.505</u>	5.043.032	<u>-421.858</u>	4.553.492
Langlopende schulden				
Subsidieverplichtingen	<u>10.000</u>	10.000	<u>6.900</u>	6.900
Kortlopende schulden				
Subsidieverplichtingen	28.650		36.277	
Overlopende passiva	<u>5.206</u>	33.856	<u>3.492</u>	39.769
Totaal passivazijde		<u>5.086.888</u>		<u>4.600.161</u>

Staat van baten en lasten 2024

	2024	2023
	€	€
Resultaat beleggingen	574.716	393.707
Kosten beleggingen	16.238	14.962
Saldo	558.478	378.745
Subsidies	44.955	14.377
Organisatiekosten	24.860	21.270
Lasten	69.815	35.647
Bedrijfsresultaat	488.663	343.098
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1.235	6.087
Rentelasten en soortgelijke kosten	-358	-320
Som der financiële baten en lasten	877	5.767
Resultaat	489.540	348.865

Toegekende subsidies in 2024

	stand per 01/01/24	toegezegd boekjaar	uitgekeerd boekjaar	ingetrokken boekjaar	stand per 31/12/24
	€	€	€	€	€
2020					
SMF 20.18	2.500	-	-	2.500	-
SMF 20.32	30.000	-	5.000	-	5.000
	32.500				5.000
2021					
SMF 20.25	3.800	-	1.900	-	1.900
	3.800				1.900
2022					
SMF 22.35	13.500	-	11.000	2.500	-
	13.500				-
2023					
SMF 22.48	5.000	-	5.000	-	-
SMF 23.000	5.627	-	5.627	-	-
SMF 23.42	2.000	-	-	-	2.000
SMF 23.22	750	-	-	-	750
	13.377				2.750
2024					
SMF 23.36	-	20.000	5.000	-	15.000
SMF 24.000	-	10.455	10.455	-	-
SMF 24.08	-	2.000	-	-	2.000
SMF 24.05	-	2.500	2.500	-	-
SMF 24.11	-	10.000	-	-	10.000
SMF 24.14	-	2.000	-	-	2.000
					29.000
43.877	46.955	46.482	5.000		38.458
Waarvan openstaan onder toelichting:					
1) SMF promotie onderzoek, € 1.800 per jaar voor 4 jaar (2024-2027)					10.000
					10.000

MAAKT DEEL UIT VAN SAMENWERKENDE MARITIEME FONDSEN

Schippersgracht 9 1011 TS Amsterdam
secretariaat@directieohr.nl
www.directieohr.nl